

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ



П Р А В И Л Н И К

О СПРЕЧАВАЊУ И ЗАШТИТИ ОД СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА НА УНИВЕРЗИТЕТУ У КРАГУЈЕВЦУ

К р а г у ј е в а ц, октобар 2022. године



Сенат Универзитета у Крагујевцу, на основу члана 58. став 3. тачка 9. Закона о високом образовању („Сл. гласник РС“ бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 – др. закон, 67/2019, 6/2020 – др. закон, 11/2021 – аутентично тумачење и 11/2021 – др. закон) и члана 97. став 2. алинеја 35. Статута Универзитета у Крагујевцу (број: П-01-483 од 06.06.2022. године – пречишћен текст), на седници одржаној _____ године, донео је

ПРАВИЛНИК

О СПРЕЧАВАЊУ И ЗАШТИТИ ОД СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА НА УНИВЕРЗИТЕТУ У КРАГУЈЕВЦУ

І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о спречавању и заштити од сексуалног узнемиравања на Универзитету у Крагујевцу (у даљем тексту: Правилник) ближе се уређује појам сексуалног узнемиравања, забрана таквог понашања и мере спречавања, као и поступак заштите лица од сексуалног узнемиравања, а у циљу изградње и очувања начела академских слобода, једнаких могућности, поштовања интегритета и људског достојанства свих учесника у процесу високог образовања.

Сви појмови употребљени у овом Правилнику у мушком роду подразумевају исте појмове у женском роду.

Члан 2.

Одредбе овог Правилника односе се на сва запослена лица на Универзитету и факултетима, институту и другим чланицама у његовом саставу и на студенте који студирају на Универзитету и факултетима, укључујући и лица која су у поступку уписа на студије, лица која имају правни однос са Универзитетом или факултетом заснован на уговору, као и на друга лица учеснике у процесу високошколског образовања.

Запослено лице у смислу овог Правилника је лице у радном односу и лице које је ангажовано на раду ван радног односа, у складу са законом којим се уређује рад (у даљем тексту: запослени).

Студент, у смислу овог Правилника је лице које има статус буџетског или самофинансирајућег студента у складу са Законом о високом образовању.

Члан 3.

Циљ овог Правилника је снажење заштите људског достојанства и поштовања личног интегритета свих чланова универзитетске заједнице и лица која настоје да



остваре неко своје право на Универзитету у Крагујевцу (у даљем тексту: Универзитет) и свим његовим чланицама, укључујући и лица која су у поступку уписа на студије које се реализују на Универзитету и факултетима у његовом саставу, лица чији је правни однос са Универзитетом или његовим чланицама заснован на уговору, полазника кратких програма студија које организују Универзитет или факултет, као и свих учесника у процесу високошколског образовања.

Свако запослено лице на Универзитету или на факултету односно институту и студент Универзитета дужно је да поступа према другом запосленом лицу или студенту уз поштовање његовог личног интегритета и достојанства и на начин којим се обезбеђује несметано испуњавање свих активности и обавеза студирања, обављање послова, безбедно и здраво академско окружење и радна средина, и развија колегијалност.

Члан 4.

Учесници у поступку заштите од сексуалног узнемиравања дужни су да се придржавају и руководе следећим начелима:

- начело хитности,
- начело поверљивости и заштите приватности,
- начело поштовања интегритета и достојанства личности,
- начело непристрасности,
- начело једнакости и праведности.

Поред начела из става 1. овог члана учесници у поступку заштите од сексуалног узнемиравања дужни су да поштују и друга уставом и законом утврђена начела.

Непридржавање начела из става 1. овог члана основ је за утврђивање дисциплинске одговорности запосленог или студента.

II ПОЈАМ СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА И СЕКСУАЛНОГ УЦЕЊИВАЊА

1. Појам сексуалног узнемиравања

Члан 5.

Сексуалним узнемиравањем се сматра свако вербално, невербално или физичко понашање сексуалне природе, које има за циљ или представља повреду личног достојанства лица које ради, студира, које је у поступку уписа на студијски програм факултета у саставу Универзитета или је полазник програма које организује Универзитет или факултети у саставу Универзитета, засновано на полу или на сексуалној оријентацији, а које изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење.

Облици сексуалног узнемиравања могу бити:

- нежељене сексуалне примедбе и предлози,
- навођење на прихватање понашања сексуалне природе уз обећавање награде,



- под претњом или уценом,
- разни нежељени позиви,
- физички додири,
- сексуално интониран говор тела,
- емоционално прогањање,
- понављано нежељено упућивање вербалних и физичких предлога полне природе другој особи,
- физичко нападовање,
- понављано нежељено изношење шала и опаски које су полно обојене,
- омаловажавање пола, рода или сексуалне оријентације, укључујући алузије на пол и сексуалну оријентацију,
- ругање и исмејавање које је полно обојено,
- подстицање и навођење на сексуално узнемиравање.

Под нежељеним понашањем подразумева се свако понашање противно вољи запосленог или студента.

Радови и излагања запослених и студената који се односе на пол, род или сексуалну оријентацију, а којима се не врши повреда одредаба овог правилника, не сматрају се сексуалним узнемиравањем.

2. Појам сексуалног уцењивање

Члан 6.

Сексуално уцењивање је свако понашање запосленог у виду сугестије, предлога или тражења услуга сексуалне природе, ради нарушавања одређених права или испуњавања обавеза на Универзитету или понашање којим се лицу прети да ће у случају одбијања пружања тражених услуга против њега или њему блиског лица изнети нешто што може штетити њеној или његовој части и угледу, или да неће добити или остварити одређено право или бенефит, без обзира на пол који врши уцењивање и без обзира на пол према ком се врши уцењивање, као и без обзира на радноправни статус лица које врши или према коме се врши насиље/узнемиравање, односно да ће у случају пружања тражених услуга њему или њему блиском лицу пружити одговарајуће погодности.

Члан 7.

С обзиром да наставници и сарадници на Универзитету и факултетима у саставу Универзитета обављају посебну врсту посла који захтева висок степен професионалне и моралне одговорности, те да у односу на студенте поступају са позиције ауторитета понашање противно овом Правилнику сматра се нарочито озбиљном и тешком повредом правила понашања запослених на Универзитету, односно на факултетима у његовом саставу.

Члан 8.

На Универзитету, односно на факултетима у његовом саставу, није дозвољена сексистичка дискриминација, односно вербални и невербални акти запослених којима се



исказују/пропагирају полне предрасуде или предрасуде везане уз сексуалну оријентацију и које доводе до дискриминације по полу.

Члан 9.

Сви запослени и студенти на Универзитету и факултетима у саставу Универзитета у обавези су да својим понашањем и испуњавањем радних обавеза омогуће неометано извођење наставе и студијских програма на начин да се креира здрава и безбедна радна средина, развијају колегијалност, право на различитост и достојанство појединца који учествују у образовном процесу.

Члан 10.

Ректор, односно, декан факултета у саставу Универзитета је дужан да запослене и студенте благовремено и на адекватан начин информисе о забрани од сексуалног узнемиравања и уцењивања, мерама спречавања и поступцима заштите од сексуалног узнемиравања и уцењивања.

Члан 11.

У циљу препознавања, превенције и спречавања сексуалног узнемиравања, Ректор, односно, декан факултета у саставу Универзитета спроводи редовно обавештавање и оспособљавање запослених, студената да препознају узроке, облике и последице вршења сексуалног узнемиравања и уцењивања.

Члан 12.

Приликом закључивања уговора о раду или о радном ангажовању, Универзитет и факултети у саставу Универзитета старају се о томе да запослени буде упознат са садржином овог правилника, а сваком студенту се, по упису на студијски програм, доставља обавештење о забрани сексуалног узнемиравања и уцењивања, о правима, дужностима и одговорностима студената и запослених у вези са поштовањем те забране и о органима за спречавање сексуалног узнемиравања и уцењивања.

II ЗАБРАНА И СПРЕЧАВАЊЕ СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА

1. Начело забране сексуалног узнемиравања

Члан 13.

На Универзитету и факултетима у његовом саставу је сексуално узнемиравање забрањено.

Забрана из става 1. овог члана односи се и на понашање запосленог или студента ван просторија Универзитета или установе ако је у вези са радом или студирањем.



Уколико је запослени истовремено и студент, његова одговорност за сексуално узнемиравање утврђује се у зависности од тога у којем је статусу предузимао радње због којих је покренут поступак против њега.

2. *Забрана злоупотребе права на заштиту од сексуалног узнемиравања*

Члан 14.

Злоупотреба права на заштиту од сексуалног узнемиравања и уцењивања (у даљем тексту: „злоупотреба права на заштиту“) је кажњива.

Злоупотреба права на заштиту постоји ако је подносилац захтева за заштиту од сексуалног узнемиравања и уцењивања свестан, или је морао да буде свестан, да нема основаних разлога за покретање поступка заштите, као и ако је подносилац поступак покренуо како би за себе или друго лице прибавио корист или другом лицу нанео штету.

3. *Забрана предузимања штетне радње*

Члан 15.

Никакве штетне последице неће трпети лице које је:

- 1) покренуло поступак заштите,
- 2) било сведок сексуалног узнемиравања и уцењивања,
- 3) охрабривало на покретање поступка заштите.

4. *Лице за помоћ и подршку*

Члан 16.

На Универзитету и сваком од факултета у саставу Универзитета постоји Лице за помоћ и подршку, које је задужено за превенцију и спречавање сексуалног узнемиравања и уцењивања запослених и студената, као и за сузбијање сваког облика дискриминације, а посебно по основу пола, рода, родног идентитета и сексуалне оријентације.

Универзитет и факултети у саставу Универзитета организују обавезну и континуирану обуку Лица за подршку и помоћ, у циљу стицања вештина потребних за обављање његових надлежности и извршавање обавеза прописаних овим правилником.

Контакт подаци о Лицу за подршку и помоћ доступни су на Интернет страницама Универзитета, односно, сваког појединачног факултета у његовом саставу.

III ПРОЦЕДУРА СПРЕЧАВАЊА И ЗАШТИТЕ ОД СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА, ОДНОСНО УЦЕЊИВАЊА



Члан 17.

Сваки поступак заштите од сексуалног узнемиравања и уцењивања (у даљем тексту: „поступак заштите“) сматра се хитним.

Члан 18.

Универзитет и факултети у његовом саставу дужни су да заштите запослене и студенте од сексуалног узнемиравања, односно уцењивања.

Поступци спречавања и заштите од сексуалног узнемиравања, односно уцењивања, су:

- консултативни поступак и
- поступак заустављања сексуалног узнемиравања, односно уцењивања.

1. Консултативни поступак заштите од сексуалног узнемиравања и уцењивања

Члан 19.

Консултативни поступак заштите (у даљем тексту: „консултативни поступак“) води Лице за помоћ и подршку.

Запослени или студент који сматра да је изложен сексуалном узнемиравању и/или уцењивању обраћа се Лицу за подршку и помоћ у циљу обавештавања о сексуалном узнемиравању и добијања савета о даљем поступању или решавању спорних околности у духу овог правилника.

Лице за помоћ и подршку разговара са запосленим или студентом из става 2. овог члана, саветује га и евентуално га упућује на одговарајуће правне поступке заштите, укључујући оне који се воде пред надлежним органима јавних власти.

Уколико запослени или студент из става 2. овог члана жели да поступак буде настављен, Лице за помоћ и подршку позива запосленог или студента који се терети за сексуално узнемиравање да му усменим путем одговори на наводе који му се стављају на терет.

Лице за помоћ и подршку даје запосленом или студенту из става 4. овог члана савет како да спорне околности буду решене у духу овог правилника и обавештава га о поступцима који могу да буду вођени против њега, укључујући оне који се воде пред надлежним органима јавних власти.

У поступку заштите, на предлог запосленог или студента из става 2. овог члана, може да учествује и запослени или студент којег ово лице сматра особом од поверења.



Члан 20.

Лице за помоћ и подршку ће обавити разговор са лицем које сматра да је било изложено сексуалном узнемиравању, односно, уцењивању и пружити му помоћ и подршку.

У случају сексистичке дискриминације, Лице за помоћ и подршку ће обавестити ректора, односно, надлежно лице на матичном факултету и заједно са њим обавити разговор са лицем коме се ставља на терет такво понашање.

У случају сексуалног узнемиравања, односно, уцењивања Лице за помоћ и подршку ће по обављеном разговору и у договору са студентом или запосленим који сматра да је био изложен сексуалном узнемиравању одлучити о даљим поступцима који могу бити:

- 1) савет студенту, односно, запосленом на који начин да реагује уколико се узнемиравање понови;
- 2) одвојен разговор са лицем које је вршило сексуално узнемиравање, односно, уцењивање;
- 3) подношење пријаве ректору, односно, декану матичног факултета сексуалном узнемиравању, односно уцењивању.

Уколико, у свом раду, Лице за помоћ и подршку сазна информације на основу којих се може оправдано претпоставити да је учињено сексуално узнемиравање односно уцењивање, у обавези је да о томе обавесте ректора, односно, надлежно лице факултета у саставу Универзитета.

2. Поступак спречавања сексуалног узнемиравања и уцењивања

Члан 21.

Лице које сматра да је претрпело сексуално узнемиравање, односно уцењивање подноси ректору или декану матичног факултета писани захтев за спречавање сексуалног узнемиравања, односно уцењивања у року од 3 (три) месеца од сазнања а најкасније 6 (шест) месеци од последњег учињеног сексуалног узнемиравања, односно уцењивања.

Писани захтев из става 1. овог члана може поднети и запослени или студент који сазна за понашање за које оправдано верује да представља сексуално узнемиравање, односно уцењивање, уз сагласност особе за коју се сматра да је претрпела узнемиравање, односно уцењивање.

У току поступка спречавања сексуалног узнемиравања и уцењивања, лице које сматра да је претрпело сексуално узнемиравање, односно уцењивање, може избрати особу од поверења ради пружања подршке у току поступка.

Особа од поверења може присуствовати приликом давања сваког исказа лица које сматра да је претрпело сексуално узнемиравање, односно уцењивање.



Члан 22.

Писани захтев из члана 21. став 1. садржи:

- Име и презиме подносиоца;
 - Име и презиме особе/а која се наводи као извршилац сексуалног узнемиравања, односно уцењивања;
 - Датум/е када је наведено сексуално узнемиравање, односно уцењивање извршено
 - Место догађаја;
 - Опис догађаја;
 - Имена сведока;
 - Друге информације које подносилац сматра релевантним;
 - Потпис лица;
- Датум подношења захтева.

Захтев који не садржи податке из става 1. алинеје 1, 2, 3, 4, 5, 8 или 9 овог члана, сматра се неуредним и враћа се подносиоцу на допуну.

У случају да подносилац не допуни захтев у року од осам дана од дана пријема позива да захтев допуни, сматраће се да је одустао од захтева.

Члан 23.

Ректор, односно, декан матичног факултета, ће одмах по пријему уредног захтева утврдити и спровести мере које имају за циљ смањење контаката између подносиоца захтева и лица које је у захтеву наведено, до окончања поступка.

Члан 24.

Ректор, односно, декан матичног факултета, ће решењем именовати трочлану комисију за утврђивање околности конкретног догађаја у року од три дана од дана пријема захтева.

Лице за помоћ и подршку не може бити члан комисије из става 1. овог члана.

Члан 25.

О свим радњама које су у поступку предузете, Комисија за утврђивање околности конкретног догађаја води записник и о налазима писмено обавештава ректора, односно, декан матичног факултета у року од петнаест дана од дана пријема одлуке о именовању.

Члан 26.

По пријему обавештења Комисије за утврђивање околности конкретног догађаја, ректор, односно, декан матичног факултета се писмено обраћа лицу које је наведено као извршилац сексуалног узнемиравања, односно уцењивања, упознаје га са пријавом и прикупљеним доказима и оставља му примерен рок да се о томе писмено изјасни.



Члан 27.

Уколико се у поступку утврди да је сексуално узнемиравање, односно уцењивање извршено од стране запосленог, ректор, односно, декан матичног факултета предузима одговарајуће мере у складу са прописима којима се уређују радни односи и општим актима Универзитета, односно, факултета у његовом саставу.

Уколико се у поступку утврди да је сексуално узнемиравање, односно уцењивање извршено од стране студента, ректор, односно, декан матичног факултета предузима одговарајуће мере у складу са прописима којима се уређује дисциплинска одговорност студената.

Члан 28.

Универзитет, факултети у саставу Универзитета и сви учесници у поступку обавезни су да се руководе принципима поверљивости и заштите приватности и података о личности.

Члан 29.

Свака лажна или злонамерна пријава представља недозвољено понашање која ће се санкционисати у складу са важећим прописима.

Члан 30.

Студент који је поднео лажну или злонамерну пријаву процесуираће се у складу са Правилником о дисциплинској одговорности студента.

Запослени који је поднео лажну или злонамерну пријаву процесуираће се у складу са прописима којима се уређују радни односи и општим актима Универзитета, односно, факултета у његовом саставу.

IV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 31.

На питања од значаја за предмет овог правилника, а која нису њиме уређена, сходно се примењују одредбе закона.

Члан 32.

Факултети у саставу Универзитета, својим правним актима могу детаљније уредити поступак заштите од сексуалног узнемиравања и уцењивања, у складу са садржином овог Правилника.



Члан 33.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на сајту
Универзитета у Крагујевцу www.kg.ac.rs.

**СЕНАТ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

Број: Ш-01-____/____
Дана: _____ године
К Р А Г У Ј Е В А Ц

**ПРЕДСЕДНИК СЕНАТА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

Проф. др Ненад Филиповић, ректор